

2.2.2.3. Atenció (AT)

CARACTERÍSTIQUES	DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT
1. L'alumnat amb TEA pot mostrar excel·lents nivells d'atenció sostinguda en aquelles tasques que resulten gratificants o motivadores. No obstant això, davant de tasques escolars, situacions socials o activitats menys atractives per a ells, poden presentar baixa resistència a la distracció i mostrar dificultat per a inhibir o enretirar la seua atenció d'estímul irrellevants (com són els sorolls ambientals). Concrecions de la característica: - La dificultat per a fer atenció d'una manera selectiva als estímuls amb significat al mateix temps que s'ignoren aquells que resulten irrellevants, processos que són rellevants per al funcionament cognitiu. Només poden processar conscientment una quantitat limitada d'estímuls i és primordial prendre la decisió de quins estímuls processaran en cada situació. L'atenció selectiva danyada origina un increment en la distracció i fan disminuir el funcionament cognitiu, ja que les respostes als estímuls irrellevants interfereixen en el processament de la informació desitjada. Frith (1989) parla d'<i>enfocament idiosincràtic d'atenció</i>. Possiblement, les característiques perceptivosensorials de l'alumnat amb TEA expliquen en part aquest fet. Limitada habilitat per a canviar el focus atencional. Es donen els extrems d'una extraordinària resistència, a canviar de focus quan aquest és del seu interès, i un continu canvi sobre aspectes irrellevants	ATENCIÓ SELECTIVA (Dificultat) 34. Dificultat per a atendre les coses importants abans que les intrascendents. (Barrera) 34. A l'aula es donen instruccions a tot el grup alhora, sent un estímul més entre els que s'hi donen. (Necessitats) 6. -Accedir a la informació i comunicació oral i escrita amb múltiples formes de percepció sensorial, visual, auditiva (centrar l'atenció), i destacar el que és vertaderament important del contingut. ACCÉS. Informació i comunicació. -Desenvolupar habilitats per a aprendre a fixar l'atenció sobre el focus concret d'estudi, sobre el contingut que en aquell moment s'imparteix a l'aula. APRENENTATGE. Autonomia d'aprenentatge.

CARACTERÍSTIQUES

de l'entorn quan no ho és. L'atenció sostinguda es relaciona més aviat amb la capacitat de concentració. Les persones amb autisme no tenen dificultat per a focalitzar l'atenció, però sí que es mostren més lentes i menys precises quan han de canviar ràpidament l'atenció entre modalitats sensorials. Aquesta peculiaritat, de dificultat en la desconexió, pot explicar una atenció 'hiperfocalitzada', que provoca que les persones amb TEA romanguen centrades en alguns estímuls durant més temps que el que s'observa en persones amb desenvolupament normal (Martos-Pérez, 2008).

- **Dificultat per a inhibir mons imaginaris.** Hi ha professorat que descriu com, en situacions de major demanda social, l'alumnat amb TEA es capbussa en els seus pensaments, en les seues històries, i deixa de fer atenció al context.
- A fi d'evitar la sobrecàrrega d'informació sensorial, l'alumnat amb TEA adquireix estratègies i compensacions voluntàries i involuntàries, com ara el **monoprocessament**, quan centra l'atenció en un únic canal, o la denominada **percepció en túnel**, quan es concentra en un detall en compte de fer-ho en el conjunt. Sovint la persona amb TEA compara la seua pauta d'atenció amb la imatge de tindre "una ment semblant a una llanterna", o "un raig làser" que destaca únicament un punt en particular (una zona de gran enfocament), i que deixa la resta de coses del voltant d'un color fosc i borrosos (Blackburn, 1999; Neill, 1999; Murray, 1992)

DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT

CANVI DE FOCUS ATENCIONAL

(Dificultat)

35. Dificultat per a canviar el focus atencional d'unes activitats a altres.

(Barrera)

35. No hi ha estímuls anticipatoris, ni senyals, auditius, visuals, que anticipen el canvi d'activitat...

(Necessitats)

25.
-Accedir als entorns que estiguen ben organitzats, i l'estructura dels quals facilite la creació d'hàbits, les rutines, i l'organització de les tasques amb connectors que els permeten anticipar les seues activitats, per a facilitar el canvi atencional i puguen atendre les coses importants d'aquell moment i amb això les associacions dels seus aprenentatges.

ACCÉS. Materials.

- Desenvolupar estratègies per a l'aprenentatge autònom, tot establint marcadors, per a facilitar l'anticipació de les activitats i amb això el canvi atencional.

APRENTATGE. Autonomia per a l'aprenentatge.

CARACTERÍSTIQUES

- El problema d'atenció més comuna en l'alumnat amb TEA és la impossibilitat d'establir i **mantindre l'atenció conjunta**, és a dir, la capacitat per a fer atenció als mateixos estímuls que les persones normotípiques, la qual cosa fa que no puguin compartir experiències. Atés que la tasca d'atenció conjunta implica una atenció dividida quan una persona ha de fer atenció tant a l'objecte com a la persona amb què se suposa que ha de compartir l'experiència, una persona amb TEA sovint no aconsegueix controlar ambdós focus, l'objecte i la persona interlocutora. Açò impedeix que comprenga el significat de la interacció i li dificulta el desenvolupament social i cultural. Dins d'aquesta dificultat d'atenció conjunta presenten una major limitació en la capacitat d'atenció conjunta com a iniciativa pròpia, que suposa una tendència a iniciar de manera espontània la conducta de coordinació social de l'atenció i implica processos executius i de motivació social.

Aquestes dificultats d'atenció es fan molt més evidents en les **situacions de relació interpersonal**, situacions que li resulten complicades, menys significatives i més difícils de comprendre.

Moltes vegades ens queixem de la seua falta d'atenció envers les persones. Pareix ignorar les persones o usar-les com "instruments" per a aconseguir el que vol. Podem trobar l'explicació a aquestes actuacions: les persones amb TEA són incapaces de dividir la seua atenció entre l'objecte que volen i la persona que està "en

DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT

ATENCIÓ SOSTINGUDA

(Dificultat)

22. Dificultat per a motivar-los pel que no és el seu centre d'interés. Obsessió per interessos restringits. Dificultat per a detectar els senyals no verbals, o falta d'interés pel tema de l'interlocutor.

(Barrera)

22. El professorat intenta motivar els aprenents en funció dels interessos típics de l'edat. En el context d'aula es valora que tinguin xicotets interessos canviants i circumscrits al temari que corresponga.

(Necessitats)

17.
-Desenvolupar la motivació envers l'aprenentatge, incrementant progressivament els seus centres d'interés (aspecte extern de la motivació).
PARTICIPACIÓ. Motivació i autoregulació.
APRENTATGE. Autonomia per a l'aprenentatge.

(Dificultat)

36. Dificultat per a mantindre tots els sentits habilitats per a l'entrada d'informació.

(Barrera)

36. L'alumnat canvia entre els diferents estímuls de l'ambient, sense filtrar les coses realment importants en aqueix moment per al grup.

TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

CARACTERÍSTIQUES

el seu camí", de manera que processen "els trossos d'informació" (l'objecte i la persona, o inclús parts d'aquests) simultàniament. En aquest cas ni perceben la persona com a tal ni tan sols en noten la presència.

És important, per tant, assumir que les persones amb TEA no sempre veuen o assimilen les coses de la mateixa manera que les persones normotípiques.

DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT

(Necessitats)

21.

-Accedir a l'aprenentatge amb materials de suport que presenten els continguts de forma simplificada i que destaquen les coses més importants.

ACCÉS. Materials.

-Desenvolupar estratègies per a poder diferenciar les coses importants de les anecdòtiques en les explicacions, les lectures, i els diferents contextos.

APRENENTATGE. Autonomia per a l'aprenentatge

17.

-Desenvolupar motivació envers l'aprenentatge, incrementant progressivament els seus centres d'interés (aspecte extern de la motivació).

PARTICIPACIÓ. Motivació i autoregulació.

APRENENTATGE. Autonomia per a l'aprenentatge.

ATENCIÓ CONJUNTA

(Dificultat)

37. Dificultat per a filtrar entre els estímuls de l'ambient els importants, els que són el centre d'interés i d'estudi del grup classe.

(Barrera)

37. A l'aula, en moltes exposicions i activitats, no es comprova quin ha sigut el focus en què l'alumnat s'ha fixat.

CARACTERÍSTIQUES	DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT
	(Necessitats) 6. -Accedir a la informació i comunicació oral i escrita amb múltiples formes de percepció sensorial, visual, auditiva. (centrar l'atenció). Destacar les coses vertaderament importants del contingut. ACCÉS. Informació i comunicació. -Desenvolupar habilitats per a aprendre a fixar la seua atenció sobre el focus concret d'estudi, sobre el contingut que en aquell moment s'imparteix a l'aula. APRESENTATGE. Autonomia d'aprenentatge. (Dificultat) 38. Dificultat atencional en les situacions de relació interpersonal. -Falta de percepció social. Falta d'utilització i comprensió de la mirada, el somriure, gestos facials, corporals i de l'entonació de la veu. -Dificultats en la comprensió de la comunicació no verbal, i per tant en la comprensió de l'entorn social. (Barrera) 38. A l'aula, la interacció social amb el professorat i amb la resta de l'alumnat es basa en matisos de la seua comunicació a través del to de veu, la mirada, i els gestos facials i corporals. (Necessitats) 3. -Accedir a la comunicació amb materials didàctics adaptats, amb materials tècnics i recursos personals. ACCÉS. Materials i personals. -Aprendre i desenvolupar estratègies verbals i no verbals per a fer possible la comunicació social. APRESENTATGE. Currículum personalitzat.

TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

CARACTERÍSTIQUES

DIFICULTAT-BARRERA-NECESSITAT

PROCESSAMENT LENT

(Dificultat)

39. Dificultat per al processament normal de la informació. Es tradueixen les paraules a imatges, es visualitza i experimenta tot el record: vista, olor, oïda, etc.

(Barrera)

39. El grup aula, habitualment, du el seu ritme d'aprenentatge, independentment de les diferents velocitats de processament de la informació de cada alumne o alumna.

(Necessitats)

26. Donar suport amb materials adaptats: simplificats, concrets i visuals, que faciliten el processament de la informació i que ajuden a aconseguir els objectius en passos xicotets i a la velocitat de processament requerida.

ACCÉS. Materials.

- Consolidar els coneixements i aprenentatges d'un nivell o etapa en més temps del que està prescrit per a tot l'alumnat, per tal de consolidar els objectius generals i les competències clau d'acord amb la velocitat de processament de la informació.

APRENENTATGE. Adequacions temporals.